

Asia: VN/20323/2020

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen lainsäädäntöön sekä eräihin muihin lakeihin tehtävistä muutoksista sote-uudistuksesta johtuen (Sote100)

Valitkaa jompikumpi alla olevista vaihtoehdoista

Lausunnonantajalla on lausuttavaa esitysluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esitysluonnoksen mukaan oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön ehdotetaan tehtäväksi hyvinvointialueiden perustamisesta johtuvat teknisluonteiset muutokset (s. 27). Esitysluonnoksessa ei ole kuitenkaan huomioitu uudistuksesta johtuvia muutostarpeita tuomioistuinlain (673/2016) ja oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa annetun lain (677/2016) sääntelyyn. Tuomioistuinvirasto pyytää huomioimaan hallituksen esityksen jatkovalmistelussa seuraavat teknisluonteiset lainmuutostarpeet.

Tuomioistuinlain 19 a luvun 7 §:n muuttaminen

Tuomioistuinlain 19 a luvussa (209/2019) säädetään Tuomioistuinvirastosta. Luvun 7 §:ssä säädetään johtokunnan kokoonpanosta ja asettamisesta. Kansanedustaja tai Ahvenanmaan maakuntapäivien, valtioneuvoston, Ahvenanmaan maakunnan hallituksen, kunnanvaltuuston tai kunnanhallituksen jäsen ei voi toimia Tuomioistuinviraston johtokunnassa (4 mom.).

Tuomioistuinlakia koskeneen hallituksen esityksen (HE 136/2018 vp) mukaan tällainen henkilö ei voisi tulla nimitetyksi Tuomioistuinviraston johtokunnan jäseneksi eikä jatkaa johtokunnan jäsenenä, jos hänet valittaisiin momentissa tarkoitettuun poliittiseen tehtävään johtokunnan toimikauden aikana (s. 61).

Esityksen mukaan aluevaltuusto valittaisiin aluevaaleilla. Aluevaaleissa ehdokkaita voisivat asettaa mm. puolueet. Hyvinvointialueella on oltava aluevaltuuston lisäksi aluehallitus. Aluevaltuuston ja -hallituksen jäsenen tehtävät ovat poliittisia tehtäviä.

Samoin kuin kansanedustaja tai Ahvenanmaan maakuntapäivien, valtioneuvoston, Ahvenanmaan maakunnan hallituksen, kunnanvaltuuston tai kunnanhallituksen jäsen ei voi toimia Tuomioistuinviraston johtokunnassa, ei myöskään hyvinvointialueen aluevaltuuston tai aluehallituksen jäsenen tulisi voida toimia Tuomioistuinviraston johtokunnassa. Tuomioistuinlain 19 a luvun 7 §:n 4 momentissa säädettyyn listaan tulisi lisätä maininta aluevaltuuston ja aluehallituksen jäsenestä esimerkiksi seuraavasti:

Kansanedustaja tai Ahvenanmaan maakuntapäivien, valtioneuvoston, Ahvenanmaan maakunnan hallituksen, aluevaltuuston, aluehallituksen, kunnanvaltuuston tai kunnanhallituksen jäsen ei voi toimia Tuomioistuinviraston johtokunnassa.

Tuomioistuinlain 17 luvun 15 §:n ja oikeudenkäynnistä vakuutusosoikeudessa annetun lain 6 §:n muuttaminen

Ehdotetun uudistuksen mukaan kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluksessa oleva henkilöstö siirtyisi hyvinvointialueiden palvelukseen. Lisäksi työnantajaedunvalvonnan osalta esitetään, että laki kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta korvattaisiin lailla kuntien ja hyvinvointialueiden työnantajaedunvalvonnan järjestämisestä ja että samalla perustettaisiin Kunta- ja hyvinvointialueiden työnantajat KT -niminen julkisoikeudellinen yhteisö. Edelleen esitetään, että hyvinvointialueiden palvelukseen Kevan jäsenyhteisöjen palveluksesta siirtyvä henkilöstö säilyisi julkisten alojen eläkelain mukaisen eläketurvan piirissä.

Eläkeuudistus tuli voimaan 1.1.2017. Eläkeuudistuksessa Kunnallinen eläkelaki (KuEL), Valtion eläkelaki (VaEL) ja Kirkon eläkelaki (KiEL) yhdistettiin ja käyttöön otettiin Julkisten alojen eläkelaki (JuEL), jonka piiriin hyvinvointialueiden palveluksessa oleva henkilöstö esityksen mukaan kuuluisi.

Tuomioistuinlain 17 luvun 15 §:n 1 momentin 1 b ja c kohtien mukaan vakuutusosoikeuden asiantuntijajäsenet määrätään b) kunnallisen työmarkkinalaitoksen ja kunnallisia viranhaltijoita ja työntekijöitä edustavien pääsopijajärjestöjen ja c) valtion työmarkkinalaitoksen ja valtion virkamiesten ja työntekijöiden edustavimpien keskusjärjestöjen ehdotuksista. Oikeudenkäynnistä vakuutusosoikeudessa annetun lain 6 §:n 4 ja 5 kohdissa puolestaan säädetään, että työoloja ja yritystoimintaa tuntevat jäsenet osallistuvat kokoonpanoon, kun on kysymys muun muassa 4) kunnan palveluksessa olevien ansioeläkeasioista ja 5) valtion palveluksessa tai siihen rinnastettavassa palveluksessa olevien ansioeläkeasioista.

Tuomioistuinlain 17 luvun 15 §:ää tulisi muuttaa huomioimalla säännöksen 1 momentin 1 b kohdassa kuntien ja hyvinvointialueiden työnantajaedunvalvonnan järjestämisestä annetun lain säätäminen sekä Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT -nimisen julkisoikeudellinen yhteisön perustaminen seuraavasti:

b) kuntien ja hyvinvointialueiden työnantajia sekä kunnallisia ja hyvinvointialueiden viranhaltijoita ja työntekijöitä edustavien pääsopijajärjestöjen;

Oikeudenkäynnistä vakuutus oikeudessa annetun lain 6 §:n 4 kohtaan tulisi lisätä maininta asiantuntijan kuulumisesta ratkaisukokoonpanoon myös hyvinvointialueiden palveluksessa olevien ansioeläkeasioita käsitellessä seuraavasti:

4) kunnan ja hyvinvointialueen palveluksessa olevien ansioeläkeasioista;

Lisäksi Tuomioistuinvirasto kiinnittää huomiota siihen, että useiden esitykseen sisältyvien lakien muutoksenhakusäännökset ovat vanhentuneita oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019, HOL) voimaantulon myötä. Lainkohdat olisi muutettava vastaamaan 1.1.2020 voimaan tulleen HOL:n säännöksiä.

Jaakkola Riku
Tuomioistuinvirasto

Nieminen-Finne Hanna
Tuomioistuinvirasto